

svým výzkumem spolupracují na rozvoji traseologické analýzy a naše laboratoř vstoupila do povědomí odborného světa.

(Autorka děkuje za finanční podporu účasti na mezinárodní konferenci ve Veroně 2005 Fakultě humanitních studií UK).

Linda Hroníková

**Mezinárodní konference
European Learning Network:
Enterprise and innovation
in deprived urban areas:
sharing the European
experience** (28. a 29. dubna
2005 v Masarykově koleji
ČVUT, Praha)

Evropského projektu (2004–2007) se účastní města z pěti zemí (Amsterdam, Hamburg, Londýn, Miláno, Praha). Cílem je výměna zkušenosti ze sociálního podnikání a informací o formách sociálních podniků. V únoru se konala konference v Itálii (Miláno), kde jednotlivé země seznámily s analýzou situace v sociálním podnikání. Za Prahu a Českou republiku jsem vypracovala expertní analýzu, která byla prezentována.

Typy a formy asociálních podniků jsou v jednotlivých zemích rozmanité. Evropská komise zmiňuje družstva, vzájemně prospěšné společnosti, asociace, nadace. Zahrnuti jsou pouze subjekty související s ekonomickou činností. Ekonomické změny mají dopad na marginalizované sociální skupiny. Rostou sociální problémy (chudoba, nezaměstnanost, stěhování se do jiných částí měst, země, mimo vlastní stát, zprůtrhání sociálních vazeb). Ve velkých městech vznikají části oddělené od trhu i od veřejné-

ho sektoru. Vlády v Evropské unii reagují různými ekonomickými i sociálními zásahy. Iniciativy vede stát, ale i podnikatelské agentury a nestátní neziskové organizace. Významné východisko se nachází v existenci a činnosti sociálních podniků, které budou nabízet zaměstnání znevýhodněným skupinám občanů: pomohou k řešení sociálních a ekonomických problémů, stanou se prostředkem integrace minorit do majoritní společnosti a posilováním místního sociálního kapitálu přispějí k odbourání uzavřenosti částí velkoměst. V ČR nemáme definováno ani sociálního podnikání ani sociální ekonomii. Pojmy občanský sektor, neziskový sektor nebo třetí sektor označují veřejný prostor, ve kterém se nacházejí organizace oddělené od státu.

Partnery mezinárodního projektu jsou: Greater London Enterprise, London Development Agency, Technologické centrum Akademie věd ČR Praha, TuTech Innovation Hamburk, North Milan Development Agency, Provincia di Milano, City of Amsterdam.

Marie Dohnalová

Letní etologická škola 2005
(21. a 22. května 2005 na půdě
Fakulty humanitních studií UK)

Studenti mají jednou ročně unikátní možnost poslechnout si přednášky špičkových vědců v oboru etologie člověka. Protože lektori jsou z různých zemí světa, všechny přednášky probíhají v angličtině. I tentokrát se nám podařilo pozvat do Prahy přednášející z USA, Německa a Ruska. Přijeli: profesori Kevin MacDonald, Bobbi Low a Michael McGuire (USA), doktor Frank Salter (Německo) a profesorka Zhanna

Reznikova (Rusko). Tato letní etologická škola byla již třetí v pořadí. Zúčastnilo se jí 130 studentů FHS UK. Každý z přednášejících měl na přednášku k dispozici tři hodiny. Po ukončení školy každý ze zúčastněných studentů napsal esej na téma přednášky, která se mu nejvíce líbila.

Kevin MacDonald (podrobné informace o něm jsou na webových stránkách: <http://www.csulb.edu/~kmacd/>) měl dvě přednášky. První se jmenovala *The evolution of general intelligence*. Obecná inteligence je důležitým aspektem lidského poznávání. Lidé jsou předurčeni k řešení problémů. K tomu jim slouží lidská mysl, která problémy řeší. Je složena ze specifických mechanismů, modulů. Každý modul přijímá vstupní údaje (data) a vytváří pak charakteristické výstupní informace. Moduly jsou specializované tak, že se zabývají vstupními údaji a vytvářejí určitá řešení. Jejich operace jsou obligatorní, rychlé a nevědomé. K uskutečňování těchto operací dochází využíváním vlastních databází. Mac Donald rozebíral pojem psychologie ze tří hledisek: já, jednotlivec a skupina. Dalším přednášejícím byl Michael McGuire z Kalifornské univerzity. Ve své přednášce *Can the neurosciences inform ethology and evolutionary biology?* se zabýval tím, jak funguje lidská paměť a které faktory ji ovlivňují a proč různě interpretujeme stejné události. Existuje více zdrojů, obměn, uchovávání pozorované události. Na původně zapamatovanou událost působí stres, naše nálada, předešlá zkušenost, nedostatek spánku. Vliv těchto faktorů se časem zesiluje a tak probíhá změna vzpomínek – po několikáté vyvolaná vzpomínka se neshoduje s původním pozorováním události; mění se i jednotlivé prvky vzpomínky. Naše paměť tedy podléhá změně.

Druhý den letní školy zahajoval Frank Salter, původem Australan, který působil řadu let v Německu v Laboratoři etologie člověka v Institutu Maxe Planka. Jeho přednáška *Misunderstanding of kin selection and the delay in quantificating ethnic kinship* se zabývala analýzou existujících teorií příbuzenského výběru. Salter se zabýval velice podrobně pracemi Wiliama Hamiltona o aplikaci teorie příbuzenského výběru na etnický nepotismus vypočtením koeficientu etnického příbuzenství. Další část přednášky tvořilo představení těch vědců a autorit, kteří příbuzenský výběr zavrhl, nebo ho ne zcela dobře pochopili, jako je C. C. Cavalli Sforza, Craig Winter a Richard Lewontin.

Velký zájem vyvolala přednáška Zhan-y Reznikové z Novosibirské Státní Univerzity s názvem *Social Learning in Animals as a Part of Nature/Nurture Problem*: byla věnovaná otázkám sociálního učení jako součásti problému přirozenost versus výchova. V přírodě existují tyto tři zdroje učení: genetická dědičnost, individuální učení a sociální učení. Sociální učení probíhá tak, že se učíme buď od ostatních, s ostatními nebo o ostatních. Jedinci, kteří se učí pomocí ostatních, sledují je, mohou vykazovat následující formy sociálního učení: mohou vykazovat zvýšený zájem objevovat potě, co jsou zaujati sledováním činnosti nějakého modelu (sociální napomáhání); mohou být přitahováni k objektu, s kterým model manipuloval (zvýšená stimulace); mohou se účastnit stejného, pro druh typického chování (jako „nakažení“); mohou se naučit něco o vztahu mezi daným stimulem a jeho posílením odměnou při správné reakci (podmiňování pozorováním); mohou se naučit něco o vlastnostech nebo možném využití podnětu

(učení napodobováním); mohou se naučit demonstrovanou činnost (napodobování).

Název přednášky Bobbi Low zněl *The Evolution of Human Sex Differences, and how this affects Women's Lives Today*. Přednáška se zabývala evolučními odlišnostmi mužů a žen, jejich sociálním postavením v průběhu historie a vlivem tohoto postavení na rozmnožovací schopnosti a možnosti u mužů a žen. Lidské bytosti jsou podle Bobbi Low výsledkem vlivů svého živočišného původu, přirozeného výběru a historického směřování. V průběhu celé přednášky byl člověk chápán jako savce, primát, jehož základní pudy se v mnohém neliší od kolegů z živočišné říše. Stejně jako oni, člověk se snaží zejména sehnat potravu, přežít a rozmnožovat se. Ačkoli má člověk mnohé znaky s primáty společné, v některých bodech se jeho sexualita a rozmnožovací možnosti od primátů liší. Dívky sice pohlavně mohou dospívat už kolem osmého roku, podobně jako samice primátů, se sexuálním životem však začínají podstatně později, až kolem patnácti let. Ženy jsou těhotné déle než samice primátů, naše děti jsou asi o 38 procent větší než např. malí šimpanzi, děti jsou na nás déle závislé, a také náš život je podstatně delší než život většiny primátů. Dalším podstatným rozdílem je, že lidé většinou své rozmnožování plánují – v moderních společnostech je běžné, že zejména ženy své mateřství odsouvají do pozdějšího věku. To souvisí s jednoduchým pravidlem živočišné říše, kdy je třeba rozmnožovat se tím dříve a tím více, čím je život nejistější. Lidé v moderních společnostech, kteří si dokázali vytvořit poměrně stabilní životní podmínky, mají život poměrně jistý, a tak si mohou dovolit s dětmi počkat. V průběhu dějin vycházela rozmnožovací tak-

tika většinou z požadavku bohatství – tak aby byli rodiče schopni udržet naživu co největší počet potomků. V dnešní době, kdy jsme si vytvořili životní podmínky pro savce spíše netypické, mnoho přirozených pudů ustupuje do pozadí, jak to vidíme např. na ženách, které mateřství odkládají a někdy se ho dokonce vzdávají. V zásadě je však naše rozmnožovací taktika stále ve shodě s přirozenými zákonitostmi rozmnožování – čím větší materiální zaopatření a čím více času na výchovu dětí máme, tím více dětí si pořizujeme. Odsouvání mateřství je pak důsledek přirozené úvahy, že pokud máme před sebou dlouhý život, nemusíme s mateřstvím spěchat.

Podle ohlasů zaujali studenty svými přednáškami všichni lektori. Po ukončení letní školy jsme pro zahraniční lektory zorganizovali exkurzi na Pražský hrad a několik výletů po Praze. Počasí nám přálo, všichni byli spokojeni. Doufáme, že tyto letní školy budou i nadále na naší fakultě pokračovat a stanou dlouhodobou a přírodnou tradicí.

Marina Vančatová

Česko-bulharské kolokvium 2005 (23. a 24. května 2005 na půdě Filosofické fakulty UK v Praze)

Akce vznikla za spolupráce Ústavu slavistických a východoevropských studií FF UK v Praze a Filologické fakulty Plovdivské univerzity Paisije Chilendarského a za podpory Velvyslanectví Bulharské republiky v ČR a Bulharského kulturního institutu v Praze. Doprovodnými akcemi česko-bulharského kolokvia byla jednak výstava